

Protokoll 11/2020

fört vid Södermalms stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 26 november 2020 kl. 17:30-18:27, Göta Ark,
Medborgarplatsen 25 - stängt för allmänheten

Ledamöter	Christoffer Järkeborn (M) Ordförande Anders Göransson (S) Vice ordförande Filip Solsjö (M) Harald Eriksson (M) Anders Karlsson (M) Anne-Lie Elfvén (L) Anna-Klara Müntzing (MP) Lars Rottem Krangnes (C) Britten Lagerkvist Tranströmer (S) Magnus Nilsson (S) Charlotte Lilja Pittuco (V) Christina Wallmark (SD) Frida Nehrfors Hultén (V) ersätter Birgitta Sevefjord (V)
Ersättare	Eva Runvald (M) Britt Haselwanter (M) Anton Johansson (L) Magnus Palm (MP) Ashna Ibrahim (C) Frida Bondesson (KD) Cassandra Solback (S) Ulf Wester (SD) Antonia Simon (FI)
Övriga närvarande	Ann-Christine Jenvén Stadsdelsdirektör Maria Engfors Nämndsekreterare Cecilia Bross (Läraryrket) Personalföreträdare Ulf Fogelström (SSR) Personalföreträdare
Justerare	Anders Göransson (S), ordförande, Harald Eriksson (M), ledamot
Datum för justering	2020-12-01
Paragraf	§26
Sekreterare	Maria Engfors

§ 26**Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025**

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2020/924

SÖD 2020/764

Beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservationer

Anders Göransson (S), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Magnus Nilsson (S), Charlotte Lilja Pittuco (V) och Frida Nehrfors Hultén (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag (bilaga).

Särskilt uttalande

Christoffer Järkeborn m.fl. (M), Anne-Lie Elfvén (L), Anna-Klara Müntzing (MP) och Lars Rottem Krangnes (C) lämnar ett särskilt uttalande från majoriteten (bilaga).

Ersättaryttranden

Frida Bondesson (KD) ställer sig bakom det särskilda uttalandet från majoriteten.

Antonia Simon (Fi) ställer sig bakom Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden fick uppdrag i budget 2020 att revidera Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020. Programmet utgår från den nyligen framtagna regionala strategin för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län som tagits fram inom ramen för Operation kvinnofrid 2020. Utifrån detta har målgruppen utökats och omfattar nu våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation. Programmets syfte är att förebygga dessa olika typer av våld och att ge stöd och skydd när det ändå sker. Programmet följer den regionala strategins målstruktur och har sju mål med tillhörande aktiviteter och indikatorer. I programmet finns

texter om de olika våldstyperna, förebyggande arbete, viktiga perspektiv att ha med sig i arbetet och vikten av samverkan.

Förvaltningens uppfattning är sammanfattningsvis att det är ett ambitiöst och väl genomarbetat förslag till nytt program. Programmet är tydligt och informativt och omfattar övergripande kunskap om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och andra målgrupper. Många aspekter av problematiken kring och konsekvenser av våld kopplat till målgrupperna lyfts fram och underbyggs av fakta och statistik.

Förslag till beslut

Christoffer Järkeborn (M) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Anders Göransson m.fl. (S) och Charlotte Lilja Pittuco m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag (bilaga).

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut - förvaltningens förslag och det gemensamma förslaget från (S) och (V). Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- SÖD 2020/764-2 Tjänsteutlåtande Stockholms stads program mot våld i nära relationer
- SÖD 2020/764-1.1 Programmet

2020-11-26

Ärende 26

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021–2025

Anders Göransson m.fl. S

Lotta Pittuco Lilja m.fl. V

Antonia Simon Fi

Förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till beslut godkännes delvis.
2. Därutöver anføres följande

Vi vill att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld och diskriminering och som lever upp till de mänskliga rättigheterna. Vi vill göra vårt yttersta för att skapa ett Stockholm för alla. Det är positivt att i förslaget till program har fler målgrupper lyfts upp. Vi ställer oss bakom att staden ska stärka sitt arbete mot prostitution, människohandel och sexuellt våld. Genom att se beröringspunkter mellan de olika typerna av våld kan stadens arbete utvecklas och positiva synergieffekter kan uppstå.

Förslaget till program saknar några aspekter/delar som vi anser behöver tillföras för att programmet ska kunna användas ute i stadens verksamheter och inte hamna i skymundan.

I beskrivningen av vilka olika typer av våld som omfattas av programmet under delen som rör våld i nära relationer nämns inte att merparten av de som utövar våld är män. Det är antagligen inte avsiktligt men konsekvensen blir att staden osynliggör ett grundläggande faktum.

Det är bra att stadens program följer samma struktur som den regionala strategin Operation Kvinnofrid. Målsättningarna i programmet är i stort samma mål som Operation Kvinnofrid har. Vilket vi inte har något att invända mot. Tvärtom, det är stärkande att olika nivåer i samhället och olika myndigheter arbetar för jämställdhet och utgår ifrån samma mål för att förebygga och bekämpa våldet. Det är därför problematiskt att man i utkastet till program har valt att ta bort eller byta ut viktiga begrepp utan någon förklaring. Till exempel har man valt att utesluta begreppet normkritisk i andra punkten under mål 1 trots att det lyfts i Operation Kvinnofrid. Det vedertagna begreppet normkritik har också bytts ut mot normmedvetenhet på sidan 28 när viktiga perspektiv lyfts. Begreppet normkritik

används av akademi, myndigheter, Sveriges kommuner och regioner (SKR), civilsamhället och många flera. På jämställdhetsmyndighetens webbsida kan man läsa "Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är "normalt" och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt." Normmedvetenhet fångar inte upp samma aspekter som normkritik och därför bör rätt begrepp användas.

Under mål 7 saknas en viktig punkt som återfinns i Operation Kvinnofrid. Punkten handlar om stadens verksamheter ska använda sig av evidens i val av arbetssätt och metoder. Vi anser att punkten "*Staden kvalitetssäkrar sina metoder och arbetssätt med stöd av forskning.*" ska föras in under mål 7.

I utkastet till program berörs särskilt utsatta/sårbara grupper i förbifarten. Nämnden har vid flertal tillfälle mottagit rapporter från bland annat socialinspektörerna som visar att staden inte fullföljer sitt ansvar gentemot våldsutsatta som tillhör särskilt utsatta grupper. Under rubriken programmets målgrupper behöver de sårbara grupperna och faktorerna bakom lyftas in tydligare för att öka kunskap bland stadens personal och för att utveckla och ge rätt stöd till den som behöver det. Exempel på faktorer som gör att grupper är särskilt utsatta/sårbara är; att ha en eller funktionsnedsättning, att vara äldre, att leva i missbruk, att vara homo- eller bisexuell, transperson eller queer och att ha utländsk bakgrund. Utöver att tydliggöra målgrupperna behöver programmet aktiviteter som redogör för vad staden avser att göra för att nå och utveckla stödet till särskilt utsatta grupper.

Vidare saknar vi bostadsfrågan i programmet trots att det är en oerhört central del i arbetet mot våld. Vi vet att många våldsutsatta stannar kvar i relationerna för att de saknar möjlighet att flytta till ett annat boende. Bostadsbristen i Stockholm måste mötas med byggande av fler hyresrätter med överkomliga hyror för att underlätta för våldsutsatta att frigöra sig från destruktiva och våldsamma relationer. Staden behöver också få fram fler genomgångsbostäder till SHIS. Beklagligt nog har majoriteten bromsat de allmännyttiga bostadsbolagens byggande av hyresrätter, Stockholmshus och genomgångsbostäder. Att adressera bostadsfrågan genom att erbjuda de som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck tillfälligt boende är inte bara förkastligt utan också anmärkningsvärt. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är brott som inte ska premieras. Stadsdelsnämnderna ska inte erbjuda våldsutövare tillfälliga boenden. Aktiviteten måste omgående strykas. Staden behöver däremot fokusera på att utveckla insatser och arbetssätt som både kan fånga upp och få framförallt unga män att sluta bruka våld både mot en partner och att köpa sex.

Fler av aktiviteterna som lyfts är alltför detaljerade vilket går stick i sträv med stadens andra program. Flertalet av aktiviteterna kan strykas till förmån för att låta

nämnderna själva besluta vilka aktiviteter som är aktuella för deras verksamheter. På så sätt behöver nämnderna också tänka genom vad de behöver göra inom sina verksamhetsområden för att målen ska uppnås. Att politiken ska besluta om vilka kurser som ska spridas, vilka projekt som ska genomföras eller vilka utvärderingar som ska följas är en alltför detaljerad styrning.

Aktiviteter och indikatorer behöver gås genom och tydliggöras för att inte missförstånd ska ske. Till exempel står det under mål 5, under indikatorer *”Andel personer av dem som polisanmält våldet och har kontakt med RVC som fått stöd under rättsprocessen. (Stadsdelsnämnderna)”* Frågan som uppstår är om det är våldsutsatta som har polisanmält som ska få stöd under rättsprocessen eller kan det vara våldsutövare som kan få stöd under rättsprocessen från stadsdelen. På samma sätt kan frågan ställas kring aktiviteterna där det endast står att Stödcentrum och Relationsvårdscentrum ska erbjuda stöd under rättsprocessen utan att klargöra till vem. Det är oerhört viktigt att det klargörs i programmet att stödet under rättsprocessen erbjuds till våldsutsatta och inte våldsutövare.

I framtagandet av programmet har förvaltningen involverat flertal föreningar som arbetar med de här frågorna. Det är bra. Civilsamhällets kunskaper och insatser är ovärderliga i stödet till våldsutsatta och för arbetet att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld. Därför hade det varit önskvärt att civilsamhället hade fått ett större utrymme i programmet. Till exempel har kvinnojourerna under lång tid varit en kunskapsbank och pådrivande opinionsbildande för att få upp frågorna om mäns våld mot kvinnor på dagordningen. De gör också dagligen ett enormt viktigt arbete för att se till att skydda kvinnor och deras barn. Staden måste därför se till att kvinnojourerna får stabilare och mer långsiktig finansiering. Under förra mandatperioden införde vi möjligheten att skriva avtal med ideella kvinnojourer genom så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP). Genom att teckna flera IOP kan fler kvinnojourers framtid säkras.

I programmet saknas skrivningar som rör privata utförare inom välfärdsverksamheterna. Programmet behöver därför kompletteras så att de privata utförare som verkar inom exempelvis LSS-verksamhet, äldreomsorg och skola lyfts. Att inte involvera till exempel de fristående skolorna innebär att målsättningen om att det våldsförbyggande arbetet kommer att halta eftersom en stor del av barn och unga inte nås.

Vi saknar även skrivningar om kränkningar, hot och brott som sker via nätet. Här hade programmet stärkts av att lyfta den problematiken men också vilka möjligheter som finns när staden kan nå fler genom internet.

Med utgångspunkt i Barnkonventionen bör staden fortsätta arbeta för att utveckla familjerätten samt sätta insatser för att barn inte ska behöva lämnas till umgänge med en våldsutövande förälder. Barnets bästa måste alltid stå i centrum.

Rätt kunskap kan vara avgörande för att den som är utsatt kan få den hjälp som hen har rätt till. Det är viktigt att medel avsätts för att implementera programmet men även för att verksamheterna ska kunna genomföra kompetenshöjande insatser.

Slutligen tror vi att programmet eventuellt kunde tjäna på att delas upp i två program. Där det ena programmet lyfter våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Medan det andra programmet fokuserar på prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Som programmet är upplagt nu oroar vi oss för att delarna som rör det sist nämnda kan hamna i skymundan. Frågor som rör våld i nära relationer och människohandel är olika saker även om det är mäns våld mot kvinnor som är den gemensamma nämnaren.

Bilaga § 26 - särskilt uttalande majoriteten

Södermalms stadsdelsnämnd

26 november 2020

Ärende 26

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021 –2025.

Ärende 32

Anmälan av protokoll från pensionärsrådet

Christoffer Järkeborn m.fl. (M)
Anne-Lie Elfvén (L)
Anna-Klara Müntzing (Mp)
Lars Rottem Krangnes (C)
Frida Bondesson (KD)

Särskilt uttalande

Pensionärsrådet i stadsdelen lyfter frågan om äldre som utsatts för våld. Vi instämmer i att det är väldigt angeläget att inte äldre tenderar att glömmas bort när frågor om våld i nära relationer och hedersproblematik diskuteras och förebyggande åtgärder vidtas. Det är mycket bra att äldre tydligt omfattas av själva programmet.

Pensionärsrådet lyfter dock också ett ämne som de beskriver som tabubelagt avseende våld mot äldre i vårdssituationer, och som de pekar på är ett ämne som är en utbildnings- och chefsfråga att hantera.

Vi håller med om att det är viktigt att detta ämne lyfts och tackar pensionärsrådet för deras påpekande. Den som är i en vårdssituation är i ett klart underläge och beroendeställning och desto viktigare att vara mycket medveten om hur riskerna kan se ut och göra allt för att dessa inte ska finnas.

Det behövs mer och uppdaterad kunskap om ämnet, både i den allmänna debatten och lokalt.

Majoriteten kommer återkomma i frågan i samband med planeringen av kommande års verksamhet.

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anders,Göransson	2020-12-02
Maria,Engfors	2020-12-02
Rauli Ingmar Harald,Eriksson	2020-12-02